

Työelämätoimikuntien tilannekuvat v. 2025

Työelämätoimikunnat osallistuvat näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamiseen sekä ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen, tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämiseen. Lisäksi ne käsittelevät tutkintokoulutuksessa opiskelijan osaamisen arviointia koskevat oikaisupyynnöt. Kuluvalle toimikaudelle asetettiin 34 työelämätoimikuntaa (Liite 1). Jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä opetusala.

Työelämätoimikunnat tuottavat tietoa omilta toimialoiltaan näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Tilannekuvien laadinnassa on hyödynnetty valtakunnallista seuranta-, palaute- ja arviointitietoa, esim. Vipusen suoritustietoja ja opiskelija- ja työelämäpalautteita sekä toimikuntien tekemiä vierailukäyntiraportteja ja mahdollisia oikaisupyynnöitä. Tilannekuvat antavat katsauksen mm. tutkintojen suoritustasoihin, koulutuksen järjestämiseen, näyttöihin, osaamisen arviointiin sekä palautteisiin.

Vuonna 2025 koulutuksen järjestämisluvien määrä on pysynyt pääosin samana. Järjestäminen kuvastaa suurelta osin työelämän alueellista tarvetta ja kysyntää, vaikkakin opiskelijat voivat osallistua koulutuksiin ja suorittaa näyttöjä muilla paikkakunnilla. Edelleen on joitakin tutkintoja, joissa järjestämislupia on paljon, mutta aktiivisia järjestäjiä vähän.

Tutkintojen suoritustasossa on vaihtelua eri tutkintojen välillä. Vaikka kaikkia tutkinnon perusteiden osaamisaloja ei ole suoritettu joka vuosi tai suoritustasot ovat pieniä, niin erään toimikunnan näkemyksen mukaan on tärkeää huolehtia siitä, että koulutusta tarjotaan ja järjestetään sekä siitä, että kyseisten alojen osaaminen turvataan. Esille nostettiin myös mahdolliset rahoitusleikkausten vaikutukset. Jatkossa on tärkeää seurata valmistuneiden määriä sekä sitä, lopettaako koulutuksen järjestäjä koulutuksen järjestämisen vähäisen opiskelijamäärän vuoksi.

Useamman tilannekuvan mukaan ammatillisten tutkinnon osien näytöt toteutetaan pääosin työpaikoilla, mutta myös oppilaitoksissa suoritettavia näyttöjä on. Tilannekuvien mukaan oppilaitosnäyttöjen perusteltu toteuttaminen turvaa tutkinnon suorittamisen myös silloin, kun työelämänäytöt eivät ole mahdollisia. Aiempien tilannekuvien tapaan oppilaitoksissa toteutettavien näyttöjen perusteina mainitaan muun muassa opiskelijan erityisen tuen tarve, työpaikkojen saatavuus sekä 18 vuoden ikärajoitukset. Lisäksi todettiin, että tutkintoja suorittavat myös opiskelijat, jotka suunnittelevat ryhtyvänsä yrittäjiksi. Tällöin heillä ei vielä ole välttämättä käytettävissään tarvittavia laitteita tai tiloja, joissa voisi suorittaa näyttöjä. Jonkin verran on edelleen myös tutkinnon osia, joiden osalta suorituspaikka ei ole tiedossa, vaikka niiden määrä on hieman vähentynyt aiempiin vuosiin verrattuna.

Yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisten tutkinnon osien näyttöihin mainitaan myös hyvänä asiana, sillä se voi vaikuttaa myönteisesti opiskelijoiden motivaatioon. Eräissä tilannekuvassa todettiin, että alanvaihtajat kokevat yhteiset tutkinnon osat vaativiksi, jos aiemmista opinnoista on kulunut pitkä aika. Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat on nähty edelleen tärkeinä, sillä ne voivat vastata alueellisiin työelämän tarpeisiin.

Opiskelijapalautteet ovat näyttöjen osalta olleet, kuten edellisessäkin vuonna, pääosin myönteisiä. Myös työpaikka- ja työpaikkaohjaajapalautteissa on ollut vaihtelua, kuten edellisissä tilannekuvissa todetaan. Erään tilannekuvan mukaan sekä vierailukäynneillä että palautteissa työpaikkaohjaajien perehdytys on noussut esille kehittämiskohteena. Työpaikkaohjaajien ja arvioijien koulutukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, jotta

opiskelijoiden arviointi ja kohtelu työpaikoilla olisi tasalaatuisempaa. Perehdytyksen avulla työpaikkaohjaajille tulisi varmistaa dokumentoitu tiedonkulku näyttöjen sisällöstä ja osaamisen arvioinnista.

Osaaminen arvioidaan kaksikantaisesti (opettaja ja työelämän edustaja) melko pitkälti aiempien vuosien tilastotietojen mukaisesti. Useissa tilannekuissa todetaan, että osaamisen arviointi on toteutunut hyvin toimikuntien toimialoihin kuuluvissa tutkinnoissa esimerkiksi arvioinnin kaksikantaisuuden näkökulmasta. Eräässä tilannekuvassa mainitaan, että osaamisen hankkimisen ja osaamisen osoittamisen välinen ero ei ole aina selkeä kaikille osapuolille. Kehittämiskohteita on tunnistettu myös koulutuksen järjestäjien arvioinnin tarkistamista sekä oikaisupyyntöä koskeissa prosesseissa ja niistä tiedottamisessa, arviointilomakkeissa sekä siinä, ettei opiskelijan valmiuksia osaamisen osoittamiseen ole aina varmistettu ennen näyttöä.

Työelämätoimikunnat ovat olleet mukana useiden tutkinnon perusteiden kehittämistyössä. Erään tilannekuvan mukaan tutkintojen perusteet ja rakenteet tarjoavat joustavia opintopolkuja sekä alalle tuleville että jo alalla toimivien osaamisen kehittämiseen. Ne mahdollistavat opiskelijan aiemman osaamisen tunnistamisen ja hyödyntämisen, mikä tukee työelämälähtöistä tutkinnon suorittamista. Eräässä tilannekuvassa todettiin, että yhteydet paikallisen työelämän edustajiin ovat tärkeässä roolissa, koska niiden avulla saadaan tietoa työelämän tarpeista, osaamisvaatimuksista ja tutkintorakenteen toimivuudesta. Hyvien käytäntöjen levittäminen myös muihin saman alan oppilaitoksiin voi edistää yhteistyötä. Toimikunnat pitävät työelämäyhteistyötä yleisesti tärkeänä, ja eräässä tilannekuvassa tuotiin esiin huoli tulevaisuuden työelämäyhteistyöstä, koska työelämätoimikuntien toiminnan arvioidaan päättyvän vuodenvaihteessa.

Työelämätoimikuntien toimialakohtaiset tilannekuvat on julkaistu Opetushallituksen verkkosivuilla. Toimikuntien tilannekuviin voi tutustua Opetushallituksen verkkosivuilla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>

Liite 1.

Työelämätoimikunnat toimikaudella 1.1.2024-31.12.2026:

Ajoneuvoalan työelämätoimikunta
Elintarvikealan työelämätoimikunta
Esittävien alojen työelämätoimikunta
Hius- ja kauneudenhoitoalan työelämätoimikunta
ICT-alan työelämätoimikunta
Ilmailu- ja merenkulkualan työelämätoimikunta
Yrittäjyyden ja johtamisen työelämätoimikunta
Kasvatus- ja ohjausalan työelämätoimikunta
Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunta
Kuntoutuksen ja osallisuuden vahvistamisen työelämätoimikunta
Liiketoiminnan työelämätoimikunta
Liikunta-alan ja valmennuksen työelämätoimikunta
Logistiikan työelämätoimikunta
Luonto- ja ympäristöalan työelämätoimikunta
Maarakennus-, kivi- ja kaivosalan työelämätoimikunta
Maaseutuelinkeinojen, eläintenhoidon ja hevostalouden työelämätoimikunta
Matkailualan työelämätoimikunta
Media-alan työelämätoimikunta
Metsäalan työelämätoimikunta
Prosessiteollisuuden työelämätoimikunta
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan työelämätoimikunta
Puutarha-alan työelämätoimikunta
Puuteollisuuden ja veneenrakennusalan työelämätoimikunta
Ravitsemisalan työelämätoimikunta
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon työelämätoimikunta
Sähkö-, automaatio- ja energia-alan työelämätoimikunta
Taideteollisuusalan työelämätoimikunta
Talonrakennus- ja pintakäsittelyalan työelämätoimikunta
Talotekniikan työelämätoimikunta
Tekstiilin ja muodin työelämätoimikunta
Terveysalan työelämätoimikunta
Tulkkauksen työelämätoimikunta
Tuotannon esihenkilötyön, teknisen suunnittelun ja tuotekehitystyön työelämätoimikunta
Turvallisuus- ja tullialan työelämätoimikunta